

NOTAT

OM UDKAST TIL LOV OM FREMME AF VEDVARENDE ENERGI

1. juli 2008
J.nr. 020210/20007-0019
Ref. JBE/BGI/HC

Side 1/7

1. Indledning

Det blev i energiaftalen af 21. februar 2008 aftalt, at:

”Lovgivningen om VE samles i en VE-lov, som omfatter nationale mål for samlet kommunal planlægning for vindmøller, afregningsregler for VE-anlæg, erstatningsordning, en garantifond og model for lokalt medejerskab.” Det er forudsat, at VE-loven træder i kraft den 1. januar 2009. Lovudkast skal drøftes med parterne og sendes i høring inden sommerferien 2008.”

På den baggrund er der i et samarbejde med relevante ministerier blevet udarbejdet et lovforslag til udmøntning af dette punkt af aftalen.

Centralt i lovforslaget er de forbedrede støtteregler for vedvarede energi, som er indeholdt i lov nr. 505 af 17. juni 2008 (lovforslag nr. L 129). Da dette er kendt stof, vil interessen naturligt samle sig om de 4 nye ordninger vedrørende vindmøller:

- Erstatningsordning, som sikrer for naboer til nye vindmøller erstatning for tab af ejendommens værdi pga. af vindmølleopstillingen
- Model for lokalt medejerskab gennem en køberet til vindmølleandele for naboer til vindmøller
- Grøn ordning til kompensation for forringelse af landskabelige værdier og
- Garantifond til støtte til finansiering af lokale møllelavs forundersøgelser mv.

Disse 4 nye ordninger, herunder tidspunktet for ordningernes ikrafttræden, vil derfor blive beskrevet særskilt nedenfor. Desuden omtales forslaget om forbedrede muligheder for at hindre uheld og skader fra vindmøller mv.

Med hensyn til de nationale mål for samlet kommunal planlægning for vindmøller er der i lovforslaget indsat en forpligtelse for kommunerne til samlet set at udarbejde og vedtage kommuneplantillæg med arealreservation for en samlet vindmøllekapacitet på 75 MW i hvert af årene 2010 og 2011.

Miljøministeren har, som opfølgning på energiaftalen, indgået en aftale med KL, der påtager sig ansvaret for at gennemføre en reservation af arealer, hvorpå der kan opstilles vindmøller med en effekt på i alt 75 MW i hvert af årene 2010 og 2011.

Endvidere vil de konkrete aftalte måltal for vind indgå; dvs. KL-aftalen om planlægning for 2x75 MW i hhv. 2010 og 2011 samt planlægning for 350 MW vindmøller på land under skrotningsordningen i årene forinden.

Endvidere nævnes målsætningen om 20 % VE i 2011 og resultatet af EU's byrdefordeling for vedvarende energi frem mod 2020 i bemærkningerne til lovforslaget.

2. VE-lovens indhold og disponering.

VE-loven vil i overensstemmelse med ovennævnte indeholde:

- Nationale mål for samlet kommunal planlægning for vindmøller, baseret på aftaleteksten og miljøministerens aftale med KL
- Forslag til de 4 nye ordninger for vindmøller:
 - erstatningsordningen for naboer til vindmøller,
 - model for lokalt medejerskab gennem køberet,
 - grøn ordning til kompensation for forringelser af landskabelige værdier
 - garantifonden
- Regler om tilladelse til elproduktion (herunder udbud af havvindmølleparker) m.v. på havet
- Regler om nettilslutning af vindmøller
- Regler om regulering af elproduktion fra udbudte havvindmøller
- Pristillæg til VE-elproduktionsanlæg
- Pulje til små VE-teknologier
- Administrative bestemmelser, bestemmelser om straf, klageadgang, ikrafttræden m.v.
- Konsekvensændringer i andre love (navnlig elforsyningsloven)

Bortset fra de 4 nye ordninger og de nationale mål for samlet kommunal planlægning for vindmøller, vil VE-loven hovedsageligt komme til at indeholde regler, som tidligere har stået i elforsyningsloven, eller som er indeholdt i lov nr. 505, dvs. de ændrede støtteregler.

Udgangspunktet for VE-loven er, at regler som **kun** vedrører VE-elektricitet flyttes fra elforsyningsloven til VE-loven, mens regler som er fælles for VE-elektricitet og elektricitet produceret ved anvendelse af fossile brændsler, forbliver i elforsyningsloven. Ved denne afgrænsning mellem VE-lov og elforsyningslov sikres, at der ikke sker unødige gentagelser af de samme regler i flere love. Elproducerende VE-anlæg vil således fremover være reguleret af særlige VE-regler i VE-loven og generelle regler i elforsyningsloven. Det gælder f.eks. solcelle- og bølgeenergianlæg.

I VE-loven medtages ikke reglerne om produktion af elektricitet ved afbrænding af affald. Dette skyldes, at affaldsforbrænding primært vil foregå på særlige affaldsforbrændingsanlæg og centrale kraftværker. Det findes derfor mest naturligt at bibeholde bestemmelserne om affald i elforsyningsloven.

Som følge af de i foråret 2008 indtrufne vindmøllehavarier, vil der blive foreslået regler om mølle ejerens pligt til service og vedligeholdelse af vindmøllen samt pligt til at være ansvarsforsikret mv. Lovforslaget til VE-loven vil herudover indeholde mindre ændringer, primært af teknisk og redaktionel karakter.

3. De 4 nye ordninger for vindmøller:

3. 1. Administration.

Udmøntningen af de fire ordninger indebærer en række administrative opgaver.

Disse administrative opgaver placeres i Energinet.dk, der i forvejen er i kontakt til vindmøllejerne i forbindelse med tilslutning og udbetaling af pristillæg og derfor allerede i dag varetager myndighedslignende opgaver. Det er hensigten, at administrationen skal finde sted på baggrund af regler udstedt af klima- og energiministeren. Beslutning om tildeling af erstatning for tab ved opstilling af vindmøller vil dog ske ved en uafhængig taksator, jf. nedenfor. Det bemærkes tillige, at Energinet.dk er fuldt ud ejet af staten og er omfattet af forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om Folketingets Ombudsmand.

Placering af disse administrative opgaver i Energinet.dk, vil kræve en teknisk justering af lov om Energinet.dk, da loven – af gode grunde – ikke nævner, at virksomheden kan løse opgaver efter lov om fremme af vedvarende energi.

3.2. Erstatningsordningen:

Ordningen foreslås udarbejdet som en traditionel erstatningsordning baseret på et objektivt erstatningsansvar. Det fulde værditab kan kræves erstattet, og de almindelige erstatningsretlige principper om nedsættelse af erstatningen på grund af egen skyld og accept af risiko finder anvendelse. Ved fastsættelsen af værditabet skal der således foretages en individuel vurdering af hver enkelt ejendom. Vurderingen af erstatningen påregnes at foregå forud for eller sideløbende med den sædvanlige planlægningsproces, og det vil være vindmølleopstilleren, som afholder omkostningerne i forbindelse med ordningen.

Erstatningsordningen gælder alle nye møller over 25 meters højde bortset fra havvindmøller, der opføres efter udbud, dvs. omfattet er alle møller der efter energiaftalen modtager støtte på 25 øre/kWh.

Det foreslås, at investor og naboerne i første omgang har mulighed for at indgå en frivillig aftale om erstatningsspørgsmålet. Derved kan opstilleren så tidligt som muligt få et overblik over den samlede erstatningsstørrelse dels med henblik på en hurtig afklaring af erstatningsspørgsmålet, dels med henblik på en hurtig afslutning af den kommunale planproces, som vil kunne bremses af borgernes usikkerhed om erstatningsspørgsmålet.

Kan der ikke opnås enighed om erstatningsspørgsmålet, kan begge parter forlange, at spørgsmålet afgøres af en uafhængig taksator. Ministeren beskikker en række taksatorer og Energinet.dk udpeger den eller de konkrete taksatorer. Herefter indledes en formel taksationsprocedure. Taksatorens afgørelse kan ikke ankes administrativt, men kan indbringes for domstolene.

Fastlæggelsen af, hvem der må antages at kunne have et erstatningskrav, sker i samarbejde mellem opstilleren og Energinet.dk. Naboer til vindmøller, som i første omgang ikke er udpeget til erstatning, kan mod et gebyr på 5000 kr. og inden 3 måneder efter nettilslutningen forlange, at taksator tager stilling til, om der er påført deres ejendom et værditab. Gebyret tilbagebetales, såfremt taksator finder, at der skal udbetales erstatning. Tilkendes ingen erstatning, går gebyret til dækning af sagsomkostninger og et evt. restbeløb dækkes af PSO.

Taksationsproceduren er mere enkel end taksationsproceduren på vejområdet, dels fordi ekspropriation vurderes som et større indgreb over for borgeren end opsætning af en vindmølle, dels fordi der forventes flere sager end på vejområdet. Derfor kan taksatorens afgørelse ikke ankes administrativt, som det er tilfældet på vejområdet, men kan indbringes for domstolene. Hertil kommer, at et af VE-lovens formål er at fremme opsætning af vindmøller, hvorfor det vurderes hensigtsmæssigt, at de ordninger, som pålægges vindmølleopstilleren, er så administrativt enkle og økonomiske som muligt og derfor ikke unødigt hindrer opstillingen af nye vindmøller.

3.3. Køberetsordningen

Forslaget til købsretsordningen indebærer, at vindmølleinvestor skal tilbyde 20 pct. af projektet som ejerandele til enhver borger, som på tidspunktet for udbuddet er fyldt 18 år, og som har fast bopæl i en afstand af 4,5 km fra opstillingsstedet. Afgrænsningen på de 4,5 km. anvendes af regeringens planlægningsudvalg for vindmøller som afgrænsning af inderzonen i forbindelse med vindmølleplanlægningen. Købsretten gælder ikke indehavere af fritidshuse eller fritidslejligheder, da disse ikke på samme måde indgår i lokalmiljøet, og da bopælskriteriet er mere entydigt og derfor overskueligt for vindmølleopstilleren.

Køberetsordningen omfatter alle nye møller over 25 m's højde bortset fra lavsmøller (hvor der allerede er mindst 50 pct. lokal deltagelse) samt havvindmøller, der ikke er udbudt. Eventuelle husstandsmøller, som måtte være over 25 meter omfattes heller ikke. Dvs. omfattet er alle møller, der modtager 25 øre/kWh bortset fra nye lavsmøller.

Hensynet til vindmølleinvestor medfører, at de udbudte andele højest skal udgøre 20 pct. af det samlede projekt. I samme henseende bygger ordningen på et princip om, at opstilleren og køber stilles lige i forholdet mellem omkostninger, indtægter, risiko og indflydelse. Prisen på de udbudte ejerandele skal derfor fastsættes således, at opstilleren og køberne efter ordningen stilles lige. Køberne skal efter forslaget alene hæfte med deres indskud, ligesom det foreslås, at ejerandelene som hovedregel udbydes med en stk.-pris på 5000 kr. Disse betingelser skal gøre ordningen attraktiv for køberne og dermed bidrage til at sikre ordningernes udbredelse.

Som grundlag for udbuddet skal opstilleren udarbejde et prospekt for vindmølleprojektet, som skal godkendes af Finanstilsynet, hvis udbuddet er omfattet af prospektpligten i værdipapirhandelsloven. Hvis udbuddet ikke er omfattet af prospektpligten – eksempelvis udbud under 100.000 euro skal det godkendes af en statsautoriseret revisor. Prospektet skal sikre, at naboer til vindmøllen får et gennemarbejdet beslutningsgrundlag, når de skal tage stilling til, om de ønsker at investere i vindmølleprojektet.

Overstiger de indkomne bud antallet af udbudte ejerandele, tilstræbes det, at ejerandelene fordeles således, at alle får minimum en ejerandel for at sikre størst mulig lokal forankring af projektet.

Det bemærkes, at naboer til nye vindmøller principielt kan modtage erstatning efter den foreslåede erstatningsordning, selvom de har købt andele i møllen efter køberetsordningen. Det kan dog ikke udelukkes, at domstolene vil finde, at der i særlige situationer kan være grunde, der taler for, at erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, hvis en nabo benytter muligheden for at erhverve andele ud fra en betragtning om medvirken til skaden.

3.4 Grøn Ordning

Den grønne ordning til compensation for forringelse af landskabelige værdier er baseret på det pristillæg på 0,4 øre/kWh, der udbetales fra den 21. februar 2008 jf. energiaftalen. Hele dette beløb foreslås indbetalt til den grønne ordning. I udkastet til lovforslag er der anvendt følgende model for ordningen:

Vindmølleejeren skal betale et beløb til Energinet.dk svarende til nutidsværdien af pristillægget på 0,4 øre/kWh til den grønne ordning.

Den grønne ordning til compensation for forringelse af landskabelige værdier indebærer, at kommunen kan søge Energinet.dk om midler fra ordningen til at kompensere for forringelser af landskabelige eller rekreative værdier, som opstillingen af møllen måtte medføre.

Energinet.dk træffer afgørelse på grundlag af et projekt udarbejdet af kommunen. Til brug for Energinet.dk's administration af ordningen etableres et rådgivende udvalg. På baggrund af udvalgets indstilling træffes afgørelse om projektet i hvert enkelt tilfælde. Der gives ikke ankenemulighed af afgørelserne.

Kommunen kan modtage støtte til godkendte projekter inden for en pulje, bestående af de midler, som indbetales af vindmølleejere med møller opstillet i kommunen.

3.5 Garantifonden

Garantifonden indebærer, at lokale vindmøllelav kan opnå garanti for lån optaget til dækning af nødvendige omkostninger til forundersøgelser, udarbejdelse af et anlægsprojekt og information og rådgivning ved oprettelsen af et vindmøllelav. Der kan ydes garantier inden for en pulje på i alt 10 mio. kr. Et projekt kan dog højst opnå en garanti på 500.000 kr., og garantien ledsages af vilkår om gennemførelsen af projektet mv. og opnås ved indsendelse af ansøgning, som realitetsbehandles af Energinet.dk. Garantien kommer kun til udløsning, hvis det optagne lån misligholdes. Hvis ikke projektet resulterer i etablering af vindmøller, afskrives udbetalte garantibeløb.

3.6. Tekniske og sikkerhedsmæssige krav til vindmøller

Som følge af de vindmøllehavarier, der indtraf i foråret, foreslås lovhjemmel til yderligere at kunne skærpe reglerne vedrørende vindmøllesikkerhed med henblik på senere udmøntning ved bekendtgørelse.

I forbindelse med vindmølle ejerens pligt til at sikre, at vindmøllen er regelmæssigt serviceret og vedligeholdt af en hertil godkendt virksomhed, er der ikke p.t. mulighed for at kræve vindmøllen standset, såfremt vindmølle ejeren ikke overholder sin pligt hertil. Endvidere kan der ikke stilles krav om, at vindmølle ejeren har pligt til at være ansvarsforsikret. Disse to forhold skabes der nu mulighed for at gennemføre.

4. Ordningernes ikrafttræden

Loven træder i kraft den 1. januar 2009 og erstatningsordningen og køberetsordningen har principielt virkning for vindmøller, der tilsluttes, eller kan tilsluttes det offentlige elforsyningsnet efter denne dato.

Der foreslås en overgangsordning for erstatnings- og køberetsordningerne, som giver opstillere af vindmøller, som på grundlag af en tilladelse har disponeret i henhold til de hidtil gældende regler, mulighed for at indrette sig på en ændret retstilstand på området.

Det foreslås således, at der ikke skal udbydes ejerandele i vindmøller eller betales erstatning til naboer, hvis en mølle opføres i henhold til en planlovstilladelse, der er endeligt meddelt (eller hvor der er givet forundersøgelsestilladelse for havvindmøller) senest den 1. juli 2008, hvor loven sendes i høring. Det er dog et krav, at vindmøller, som efter dette forslag ikke vil være omfattet af erstatningsordningen og køberetsordningen, skal være nettilsluttet inden den 1. januar 2010.

Miljøministeriet har anslået, at der den 1. juli 2008 vil foreligge plantilladelse for møller med en samlet effekt på ca. 200 MW. Energistyrelsen har desuden anslået, at der for havvindmøller uden for udbud, vil foreligge tilladelse for ca. 45 MW. Tallene er behæftet med nogen usikkerhed. Disse møller vil efter forslaget ikke blive omfattet af reglerne for erstatningspligt og udbud af ejerandele

Grøn ordning finder anvendelse for alle vindmøller tilsluttet efter aftalens indgåelse.

5. Proces.

Lovforslaget er sendt i høring med frist til den 18. august 2008. Lovforslaget forventes at træde i kraft den 1. januar 2009. Fuld ikrafttrædelse på dette tidspunkt forudsætter imidlertid, at EU-Kommissionen har godkendt notificeringen af de ændringer af støttesatserne til VE, som er indeholdt i lov nr. 505.